

Reactie op het wetsvoorstel uitwerking burgerschapsopdracht WEB

Amsterdam, april 2025

Door: Imane Bentaher, Jessica Bijsterveld-Ooms, Koen Dogterom, Ingrid Faas, David Kooy, Barry Mahoney, Berend-Jan Mulder, Hessel Nieuwelink, Janneke Nieuwesteeg, Jip Teegelbeckers (lerarenopleiders Maatschappijleer, HvA)

Wat vindt u van de **uitvoerbaarheid** van het wetsvoorstel met betrekking tot de burgerschapsopdracht op mbo- en vavo-instellingen? Zijn er specifieke voorbeelden of ervaringen die u kunt delen?

Met betrekking tot uitvoerbaarheid van het wetsvoorstel belangrijk om na te denken over de vraag wie binnen de school toeziet op de kwaliteit en uitvoering (op school- en klasniveau). Als iets van 'iedereen' is, is het ook van niemand. Wat betekenen bijvoorbeeld de nieuwe eisen voor nieuwe taakomschrijvingen binnen de school?

Hoe denkt u dat deze doelstellingen de kwaliteit van het (burgerschaps)onderwijs kunnen verbeteren?

Het nieuwe wetsvoorstel kondigt een toekomstig instellingsexamen aan, hiertoe worden docenten bijgeschoold. We zijn blij dat op dit moment wordt nagedacht over een invulling van een nascholingstraject van 30EC, dat zowel inhoudelijke als pedagogisch-didactische leeruitkomsten zal omvatten. Het is belangrijk dat NVAO-geaccrediteerde lerarenopleidingen deze extra opleidingstrajecten verzorgen met een gedegen kwaliteitsbewaking op de voldoende bewezen leeropbrengsten. Actieve betrokkenheid van de lerarenopleiding maatschappijleer verdient de aanbeveling.

Hoe wordt de kwaliteit van de docenten op langer termijn geborgd? Is eenmalige nascholing voldoende? Gezien de complexe materie lijkt structurelere kwaliteitsborging meer voor de hand liggend.

Denkt u dat het wetsvoorstel voldoende flexibiliteit biedt voor mbo- en vavo-instellingen om hun eigen identiteit en visie te behouden? Kunt u dit toelichten?

Met het nieuwe wetsvoorstel wordt aan scholen ruimte geboden om de burgerschapsopdracht binnen de eigen context/denominatie in te passen. Tegelijkertijd biedt deze opdracht voldoende sturing richting het belang van het versterken van democratische waarden. Belangrijk dat deze burgerschapsopdracht aan het bevoegd gezag wordt gecombineerd met de nieuwe kwaliteitseisen voor studenten, en met voldoende ontwikkel- en overlegruimte voor burgerschapsdocenten.

Welke mogelijke effecten verwacht u dat het wetsvoorstel heeft op de leeromgeving en de cultuur binnen mbo- en vavo-instellingen? Zijn er positieve of negatieve gevolgen die u voorziet?

Het nieuwe wetsvoorstel verplicht scholen om een visie op sociale veiligheid (op school en in de klas) te ontwikkelen en uit te voeren. Deze visie op sociale veiligheid zou idealiter stevig gekoppeld moeten worden aan de burgerschapsvisie die de meeste mbo-instellingen al hebben. Voor deze burgerschapsopdracht is niet alleen een veilig, maar ook een open klimaat nodig. De spanning die hiertussen kan bestaan, verdient aandacht. Mensen leren vooral in de zone van naaste ontwikkeling, en het veilige klimaat moet dat leren faciliteren. Daarvoor is het willen verkennen van nieuwe perspectieven essentieel, net als het aangaan van mogelijke schuring daarbij. Pas op voor papieren werkelijkheid en vrijblijvendheid. Hoe kun je er bijvoorbeeld voor zorgen dat studenten (en medewerkers) meedenken over de inhoud en hoe kun je draagvlak creëren voor de plannen. Het onderwerp veiligheid is ook onderhevig aan veranderingen in de samenleving, dus structurele monitoring is belangrijk: eenmalig iets op papier zetten lijkt ons onvoldoende. Sociale veiligheid is in de tekst negatief geformuleerd (bijv. waar kunnen studenten/medewerkers discriminatie melden). Positiever geformuleerd kun je ook nadenken over de vraag hoe studenten (en medewerkers) bij kunnen dragen aan sociale veiligheid op school en hoe kunnen ze de leefbaarheid en open uitwisseling van standpunten op school bevorderen. En in breder perspectief plaatsen: dus niet alleen waar melden, maar ook: hoe herken je het? Tot slot: nadenken over de vraag hoe je binnen de school (jaarlijks of tweejaarlijks) feedback kunt verzamelen voor evaluatie.